

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a členov senátu JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, v právnej veci žalobcu **C., spol. s r.o.**, so sídlom v Č., zastúpeného JUDr. A. K., advokátom v Č., proti žalovaným **1/ O.**, so sídlom v L., **2/ R.**, so sídlom v L., **3/ P.**, so sídlom v L., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcov **L., s.r.o.**, so sídlom v L., S., všetci žalovaní a vedľajší účastníci zastúpení R., s.r.o., advokátom v B., **o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 7 C 275/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. októbra 2008, sp. zn. 7 Co 147/2008, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu **zamieta.**

Žalovaným 1/ až 3/ a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu **nepriznáva** náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 28. apríla 2008, č.k. 7 C 275/2005-284, určil, že odstúpenie žalovaných 1/ a 2/ z 23. júna 2003 a žalovaného 3/ z 24. júna 2003 od zmluvy o úprave záväzkových vzťahov z 5. apríla 2001 podľa čl. III. ods. 1 písm. b), ba), je neplatné. Žalovaných 1/ až 3/ zaviazal na náhradu trov konania žalobcu tak, že každému z nich uložil povinnosť zaplatiť 10.531,- Sk. Zmluvou o úprave záväzkových vzťahov z 5. apríla 2001 účastníci konania prejavili vôľu realizovať spoločný podnikateľský zámer,

výstavbu rekreačno-rehabilitačnej zóny a využívanie geotermálneho vrtu v kat. úz. L.. Zmluvné strany ale neprejavili vôľu uzavrieť zmluvu o budúcej zmluve podľa § 289 OZ, pretože táto by pre naplnenie ich podnikateľského zámeru nebola postačujúca. Bolo nesporné, že žalobca si v zmysle zmluvných dojednaní predmetnej zmluvy o úprave záväzkových vzťahov začal plniť povinnosti vyplývajúce mu zo zmluvy a má záujem na jej ďalšom plnení a realizácii dohodnutého podnikateľského zámeru. Odporcovia 1/ až 3/ ako vlastníci pozemkov v rozpore so zmluvou (čl. III. ods. 1 písm. b/, ba/) bez toho, aby predložili svoje pripomienky k výške nájomného za pozemky, na ktorých sa zámer mal realizovať, odstúpili od zmluvy.

Žalobca preukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti odstúpenia od zmluvy, keďže v právnom vzťahu žalobcu a žalovaných sa vytvoril objektívny stav právnej neistoty, ktorý možno týmto právnym prostriedkom (určením neplatnosti odstúpenia od zmluvy) odstrániť. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 22. októbra 2008, sp. zn. 7 Co 147/2008, na odvolanie žalovaných 1/ až 3/, rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh na určenie, že odstúpenie žalovaných 1/ a 2/ z 23. júna 2003 a žalovaného 3/ z 24. júna 2003 od zmluvy o úprave záväzkových vzťahov z 5. apríla 2001 podľa článku III. ods. 1 písm. b) , ba) je neplatné, zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/, 2/, 3/ a vedľajšiemu účastníkovi trovy konania vo výške 68.649,- Sk. Na rozdiel od okresného súdu vyvodil, že žalobca na požadovanom určení neplatnosti odstúpenia žalovaných 1/ až 3/ od zmluvy o úprave záväzkových vzťahov z 5. apríla 2001 nemá naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ O.s.p., pretože daným určovacím petitom nemožno dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo neistoty žalobcu v právnom vzťahu a takéto určenie má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu existencie alebo neexistencie zmluvného vzťahu. Naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu, alebo požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo, určovacia žaloba nemôže byť opodstatnená. V predmetnej veci by odstránenie spornosti v právnom postavení žalobcu v zmluvnom vzťahu so žalovanými 1/ až 3/ bolo možné iným výrokom súdu, v ktorom by otázka platnosti odstúpenia od zmluvy ako jednostranného

právneho úkonu účastníka zmluvného vzťahu posudzovaná ako otázka predbežná. O trovách konania súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodil z § 238 ods. 1 O.s.p. Dôvodnosť dovolania videl v tom, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti odstúpenia od zmluvy (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Jeho návrh je potrebné skúmať z komplexného pohľadu vyplývajúceho z úkonov, či už žalobcu, ale najmä z úkonov vyplývajúcich zo strany žalovaných 1/ až 3/ s poukazom na to, že žalobca podľa uzavretej zmluvy o úprave záväzkových vzťahov riadne plnil a žalovaní účelovo odstúpili od zmluvy, pričom s tretím subjektom vstúpili do toho istého konania, ako bolo pôvodne dohodnuté so žalobcom. Konkrétny určovací petit, ktorým sa žalobca domáhal neplatnosti odstúpenia od zmluvy o úprave záväzkových vzťahov z 5. apríla 2001 sa viaže na konkrétnu právnu istotu a zabezpečenie právnej istoty, respektíve odstránenia neistoty v právnom vzťahu vyplývajúcom z tejto zmluvy, či odstúpenie odporcov 1/ až 3/ bolo v súlade s uzavretou zmluvou. Je ďalej vecou žalobcu, či po vyslovení neplatnosti odstúpenia od zmluvy zo strany odporcov 1/ až 3/ bude sa ďalším návrhom domáhať povinnosti plniť podľa uzavretej zmluvy, alebo sa bude domáhať nároku na náhradu škody. Podľa žalovaného je daný aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi ním a žalovanými 1/ až 3/, ako aj reálne ohrozenie žalobcovho právneho postavenia. Určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy žalovanými 1/ až 3/ nemožno považovať za predbežnú otázku. Je nutné ho preskúmať komplexne tak, ako to urobil okresný súd vo svojom rozsudku, s ktorým sa žalobca stotožnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou

vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd aj otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto zákonom ustanovení (t.j. či nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či nesprávne obsadeným súdom). Dovolateľ žiadnu z vyššie menovaných väd konania nenamietal a ani dovolací súd existenciu žiadnej z nich nezistil.

Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci v otázke existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti odstúpenia od zmluvy o úprave záväzkových vzťahov z 5. apríla 2001 žalovanými 1/ až 3/.

Naliehavý právny záujem na určení nie je daný, ak sa právo, ktoré má byť ohrozené, alebo neisté, dotýka ďalšia právna zmena. Rozhodujúci je preto stav daný v čase vyhlásenia rozsudku. Naopak, naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c/ O.s.p. je daný vtedy, ak existuje *aktuálny stav objektívnej právnej neistoty* medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť.

V predmetnej veci žalovaní 1/ až 3/ po tom, ako odstúpili od zmluvy o úprave záväzkových vzťahov z 5. apríla 2001, vstúpili do právneho vzťahu s vedľajším účastníkom na ich strane. Obsahom tohto vzťahu sú, ako aj z tvrdení žalobcu vyplýva, práva a povinnosti totožné s tými, ktoré boli predmetom právneho vzťahu medzi žalobcom

a žalovanými 1/ až 3/ na základe zmluvy o úprave záväzkových vzťahov z 5. apríla 2001, pričom už došlo k uzavretiu nájomnej zmluvy (nájomných zmlúv) medzi žalovanými 1/ až 3/ a vedľajším účastníkom na ich strane. Z konania žalovaných 1/ a 3/ je teda zrejmý nezáujem o dobrovoľné zotrvanie v právnom vzťahu vytvorenom zmluvou o úprave záväzkových vzťahov z 5. apríla 2001. Naopak, konkrétnymi úkonmi prejavili záujem realizovať dojednaný podnikateľský zámer s iným subjektom.

Právny stav vzniknutý odstúpením od zmluvy, ktorého oprávnenosť je zo strany žalobcu spochybňovaná, nemožno posudzovať izolovane, bez ohľadu na tieto skutočnosti. Zatiaľ čo odstúpenie od zmluvy by samo osebe mohlo byť považované za ohrozenie práva žalobcu vyplývajúceho z predmetnej zmluvy, v spojení z ďalšími krokmi zo strany žalovaných 1/ až 3/ je nutné uvažovať už o porušení tohto jeho práva, respektíve o nesplnení si povinnosti žalovanými 1/ až 3/. Sám žalobca podal návrh na náhradu škody vzniknutej v dôsledku neplatného odstúpenia s tým, že chce týmto krokom predísť prípadnému uplynutiu premlčacích lehôt pre uplatnenie náhrady škody.

Návrh na určenie, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, má v podstate preventívnu povahu a nie je opodstatnený tam, kde je dané právo domáhať sa priamo plnenia. Preto nie je predpokladom uplatnenia návrhu žalobcu na uloženie povinnosti žalobcom 1/ až 3/ plniť si záväzky vyplývajúce zo zmluvy, alebo pre domáhanie sa náhrady škody vzniknutej neplatným odstúpením od zmluvy žalovanými 1/ až 3/, ako uvádza žalobca vo svojom dovolaní.

Pretože vo veci už *došlo k porušeniu predmetnej zmluvy* tým, že žalovaní 1/ až 3/ neuzavreli nájomné zmluvy so žalobcom, ale s tretím subjektom, nemožno vo veci aplikovať právny výklad k § 80 písm. c/ O.s.p. vyslovený Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozhodnutiach vydaných vo veciach sp. zn. 4 Cdo 49/2003 a sp. zn. 3 Cdo 112/2006 spôsobom, akým sa domáha žalobca vo svojom dovolaní.

Z uvedeného vyplýva, že aj keby sa súd vyslovil k otázke platnosti či neplatnosti odstúpenia žalovaných 1/ až 3/ od zmluvy, žalobcovo postavenie by sa nestalo istejším, keďže by sa následne tak či onak musel domáhať buďto splnenia si záväzku žalovanými vyplývajúceho zo zmluvy, alebo náhrady škody, ktorá mu vznikla ich (ne)konaním.

V rámci tohto konania podľa § 80 písm. b/ O.s.p. (tzv. žaloba na plnenie) by sa skúmala jednak platnosť zmluvy a jej trvanie - t.j. platnosť odstúpenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že nie sú dané dôvody dovolania a zároveň nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutia zrušiť. Preto v súlade s § 243b ods. 1 O.s.p. dovolanie navrhovateľa ako nedôvodné zamietol.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ až 3/ a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcov vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý vo veci úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaní a ani vedľajší účastník v dovolacom konaní nepodali návrh na uloženie povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.), zo spisu im žiadne nevyplývajú (§ 151 ods. 2 O.s.p.), a preto im najvyšší súd nepriznal právo na ich náhradu.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 25. mája 2010

JUDr. Martin Vladík, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková